

forening, der var ingen Begrænsning af Arbejdstiden, der var ingen Grænse for, hvor langt man kunde sætte Arbejdslønnen ned, der var ingen Beskyttelse i Fabrikkerne, der var overhovedet intet som helst, der lagde Kapitalen Hindringer i Vejen, og der var intet som helst, der blot paa fjerneste Maade beskyttede Arbejderbefolkningen. I Aaret 1810 forsøgte — for at nævne et Eksempel — Typograferne ved det endnu eksisterende Blad „Times“ at danne en faglig Sammenslutning for at hæve deres Løn. De blev for den Forbrydelse idømt fra 9 Maaneders til 2 Aars Tugthusarbejde, og ved Dommens Forkyndelse blev der holdt en Tale til dem af Rettens Præsident. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse vise Dem, hvorledes man paa det Tidspunkt tænkte overfor Arbejderklassen, og hvor uhyre ringe Ret Arbejderne havde, eller, rettere sagt, hvor prisgivne Arbejderne var. Man sagde til dem: „Fængslede! I er blevet overbevist om at have indladt eder i en ondskabsfuld Sammensværgelse med det Formaal at krænke de dybeste Livsinteresser hos selve eders Arbejdsherrer, dem, der gav eder Brød, for at hindre og krænke dem i deres Forretning, ja, saa vidt det stod til eder, at bevirke deres Ruin. Det, at saadanne Forbrydelser forekommer saa hyppigt blandt Folk af eders Klasse, at de har en fordærvelig og farlig Tendens, nemlig at ødelægge de Arbejdsherrer, hvem Taknemmelighed og Selvinteresse burde bringe eder til at støtte, det kræver af Loven, at der statueres et alvorligt Eksempel paa de Personer, der overbevises om at være Deltagere i saa frække og afskyelige Sammensværgelser, stridende mod Lov og Ret.“

Her har vi et klart Billede af, hvorledes Arbejderklassen var stillet, at den faktisk var retsløs, at den ingen som helst Beskyttelse havde, at den ikke paa nogen Maade kunde søge Hjælp i Kraft af Sammenslutninger for at værgе sig imod den hensynsløse Udbytning, der nu etableredes i stedse stigende Grad, efter som Aarene gik. Allerede Aar 1800 var Loven, der forbød faglig Sammenslutning, skærpet. Men dertil kom, at der ligefrem blev skabt et moralsk Grundlag for Udbytningen. 1798 havde Præsten Thomas Malthus skrevet sin berømte Afhandling om Befolkningens Princip, hvori han fastslog som en videnskabelig Grundsætning, at medens Fødemidlerne kun kunde ventes tilvejebragt efter Skalaen 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 o. s. v., vilde Befolkningens Formering foregaa efter Skalaen 1, 2, 4, 8, 16, 32 o. s. v.; der vilde, sagde han, ikke kunne skaffes til-

strækkeligt af Fødemidler til Menneskene, derfor maatte man nøjes med Udvælgelsesteorien, de, der ikke kunde klare sig i Kampen for Tilværelsen, maatte gaa ud, de maatte dø. Det blev nu ligefrem til en inhuman Gerning at hjælpe de fattige over deres Vanskeligheder, thi det var jo ensbetydende med, at man forlængede deres Kvaler. Alt var nu tilrettelagt for den mest hensynsløse Udbytning af den engelske Arbejderbefolkning, og denne Udbytning opførte først paa det Tidspunkt, da man fra alle Sider blev klar over, at hvis man ikke ændrede Kurs, hvis man ikke ændrede sit Forhold overfor Arbejderbefolkningen, vilde denne gaa til Grunde, synke i Graven i Armod, Fornedrelse og Immoralitet, og den Dag i Dag kan man i alle Englands store Byer desværre se sørgelige Vidnesbyrd om, hvilken forfærdelig Periode den engelske Arbejderklasse gennemlevede i Aarene omkring 1800-Tallet, indtil man begyndte at rette paa Forholdene omkring Aaret 1850. Det var ikke saaledes, at man nøjedes med den mandlige Arbejdskraft i Fabrikkerne, man slæbte baade Kvinder og Børn ind i Fabrikkerne. Man har Eksempler paa, at det var almindeligt i forskellige Industrier at tage Børn ind i Fabrikkerne allerede fra det 4de—5te Aar. Der var Kriser med Arbejdsløshed, og Følgen blev, at Fattigvæsenet maatte modtage et stedse større Kontingent af Arbejdere, som hverken kunde skaffe sig Husly eller Underhold selv. Det berømte engelske Fattigvæsen satte saa efterhaanden i System, at de Børn, der var kommet under Fattigvæsenets Forsorg, bogstavelig blev solgt til Fabrikkerne, tinget ud til de forskellige Fabriksherrer og var i disses Tjeneste og Vold indtil deres fyldte 21de Aar. Det hed sig nok saa smukt, at de skulde ved det fyldte 21de Aar have lært et Haandværk, saa at de derefter kunde klare sig selv, men i mangfoldige, ja, næsten alle Tilfælde var Forholdet det, at de var lige saa uvidende om Haandværk den Dag, de ved 21 Aars Alderen gik ud af Fabrikken, som da de ved 7 eller 5 Aars Alderen kom ind i Fabrikkerne. Allerede 1798 havde Statsmanden William Pitt den yngre i Underhuset sagt — og det blev taget som en Rettesnor for den Opræden, man skulde vise overfor Børnene —, at der kunde opstaa stor social Rigdom ved Hjælp af Børnearbejde. Børnearbejdet blev nu i den engelske Industri sat i System som intet andet Sted hverken før eller senere. Børnene fik ingen Undervisning, de forkrøbledes, og deres glædeløse Barndom førte de forfærdeligste Udskejelser med sig. Sygdom